OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Erityisasiantuntija Laura Nurminen

31.1.2019

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisaloitelain muuttamisesta (HE 251/2018 vp)

Pyydettynä lausuntona esitän kunnioittaen seuraavaa:

Hallituksen esityksen tavoitteena on tehdä kansalaisaloitemenettelyä helpottavia, kansalaisaloitelain ensimmäisten voimassaolovuosien aikana tarpeellisiksi osoittautuneita, muutoksia kansalaisaloitelakiin. Esitys pohjautuu oikeusministeriössä laadittuun Arviomuistioon kansalaisaloitemenettelyn toiminnasta 2012–2017. Esityksen tarkoituksena on selkeyttää aloitteen vireillepanovaihetta ja täsmentää henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä. Lisäksi tarkoituksena on helpottaa ongelmaa, joka aiheutuu aloitteiden raukeamisesta eduskuntakauden päättyessä, pidentämällä aloitteen eduskunnalle toimittamisen määräaikaa.

Kansalaisaloitteen vireillepanovaihetta on tarkoitus selkeyttää yhtenäistämällä aloitteen vastuuhenkilöiden nimikkeet ja lisäksi nostaa vastuuhenkilöiden määrä vähintään viiteen sekä toisaalta luopua nykyisestä vaatimuksesta, että oikeusministeriön kansalaisaloite.fi-palvelun käytön ennakkoedellytyksenä olisi vaatimus 50 kannatusilmoituksen keräämisestä 30 päivän kuluessa.

Aloitteiden raukeamista eduskunnan vaihtuessa on tarkoitus ehkäistä pidentämällä määräaikaa pyynnölle kannatusilmoitusten määrän vahvistamisesta ja pidentämällä nykyisestä kuudesta kuukaudesta vuoteen määräaikaa, jossa aloitteen vastuuhenkilön on toimitettava aloitteensa eduskunnalle kannatusilmoitusten määrän vahvistamisen jälkeen.

Muita esitettyjä muutosehdotuksia kansalaisaloitelakiin ovat oikeusministeriön määritteleminen oikeusministeriön verkkopalvelussa kerättyjen henkilötietojen rekisterinpitäjäksi. Ehdotuksen taustalla on tehty arvio kansalaisaloitelain yhteensopivuudesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) kanssa.

Hallituksen esityksessä kansalaisaloitelain muuttamisesta on huomioitu hallituksen esitys (HE 233/2018 vp), jonka myötä Väestörekisterikeskus muuttuisi vuoden 2020 alusta Digi- väestötietovirastoksi. HE 233/2018 vp on vireillä eduskunnassa, mikä tulisi huomioida kansalaisaloitelain hyväksymisen aikataulussa eduskunnassa.

Lisäksi Viestintävirasto on muuttunut vuoden 2019 alusta Liikenne- ja viestintävirastoksi (HE 61/2018 vp), mitä ei ole huomioitu hallituksen esityksestä kansalaisaloitelain muuttamisesta. Nimenmuutoksella on vaikutuksia kansalaisaloitelain 7, 10 ja 15 §:iin.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10	PL 25	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi
HELSINKI	00023 VALTIONEUVOSTO			